

EESTI 2010. AASTA MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

(Esmaste andmete põhjal)

- Eesti maksebilansi jooksevkonto oli ülejäägis teist aastat järjest (vt tabel 1 ja joonis 1).
- Jooksevkonto ülejääk moodustas 517 miljonit eurot ehk 3,6% SKPst¹. Võrreldes 2009. aastaga vähenes ülejääk ligi viiendiku võrra.
- Välisnõudluse taastumine soodustas kaupade ja teenuste ekspordi ning Eestisse paigutatud välismaiste otseinvesteeringute tulukuse kasvu.
- Kaupade ja teenuste ekspordi-impordi ülejääk suurenes aastaga 40% ning oli 1,1 miljardit eurot ehk 7,6% SKPst. Kaupade eksport suurenes enam kui kolmandiku võrra.
- Tulu netoväljavool, mis hõlmas valdavalt reinvesteeringut tulu, kasvas kaks korda.
- Eesti kulla- ja välisvaluutareservid vähenesid 831 miljoni euro võrra, mille peamine põhjus oli krediitiasutuste kohustusliku reservi nõude alandamine² seoses ettevalmistusega euro-süsteemiga ühinemiseks.
- Eesti majanduse koguvälisvõlg alanes aastaga 5% ning moodustas aasta lõpus 16,6 miljardit eurot, olles 14% suurem kui SKP. Võlakoormuse vähenemise peamine allikas ülejäägiga jooksevkonto kõrval oli krediitiasutuste kohustusliku reservimäära vähenedes vabanenud varade paigutamine välismaale ja võetud laenu tagasimaksmine.

Jooksevkonto teist aastat järjest ülejäägis

Kaubavahetuse puudujääk kahanes 2010. aastal võrreldes 2009. aastaga enam kui 60% ning moodustas 214 miljonit eurot ehk vaid 1,5% SKPst. Viimati oli puudujääk ligilähedaselt sama väike 1994. aastal. Nii kaupade eksport kui ka import kasvasid kiires tempos, kusjuures ekspordi kasv ületas impordi oma: kaupade eksport suurenes aastaga 35% ja import 27%. Kaupade ekspordi kasvutempo kiirenes kvartalilt kvartalis ning oli 2010. aasta neljandas kvartalis eriti kõrge – 54% 2009. aasta neljanda kvartaliga võrreldes. Ekspordi ja impordi kasvu mõjutas peamiselt masinate ja seadmete kaubagrupp. Väliskaubanduse puudujääk vähenes peamiselt seetõttu, et puidu, paberi ja nendest valmistatud toodete ning mööblitoodete ülejääk kasvas ning mineraalsete toodete puudujääk kahanes.

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk jäi 2009. aasta rekordilisele tasemele vaid 3% alla ning oli 1,3 miljardit eurot. Teenuste eksport suurenes 8% ning import 15%. Ülejääki toetasid enim veo-, reisi- ja muud äriteenused, mille ülejäägis olevad saldod moodustasid teenuste ekspordi-impordi koguülejäägist vastavalt 46%, 27% ja 13%.

¹ Jooksevkonto ülejääk reinvesteeringut tulu oli 8,6% SKPst.

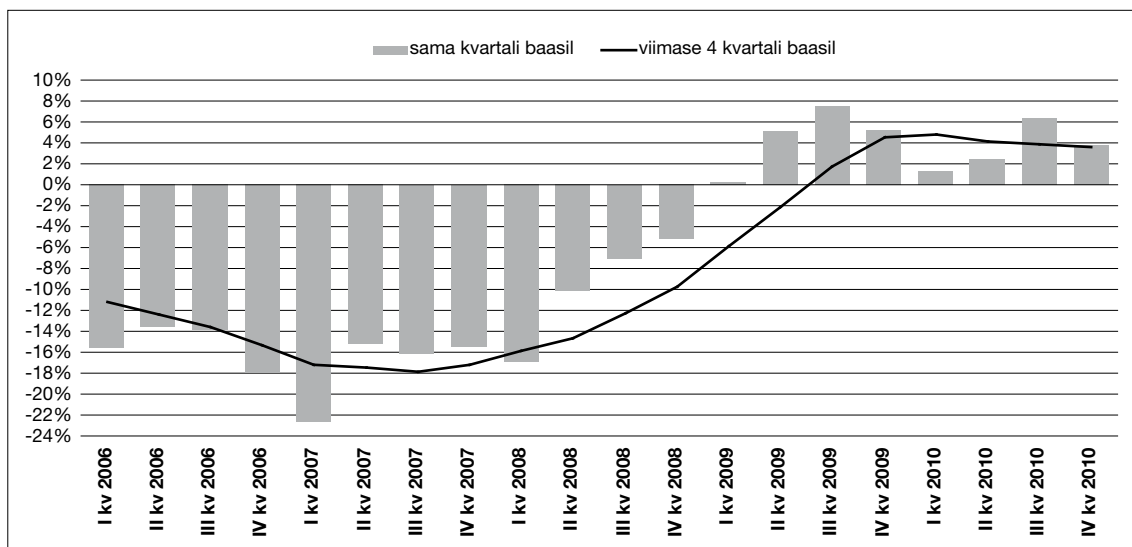
² Eesti Pank vähendas pankadele kehtivat 15% kohustusliku reservi nõuet 1. septembril 11%le ning 1. novembril 7%le. Alates 1. jaanuarist 2011 on kohustusliku reservi nõue alla kaheaastase tähtajaga kohustuste korral 2% ja üle kaheaastase tähtajaga kohustuste korral 0%.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)

Kirje	2008	2009	2010				Kokku
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	
Jooksevkonto	-1 567,9	627,7	43,2	85,7	240,4	147,6	516,9
Kaubad ja teenused	-900,8	785,7	128,9	236,4	421,0	310,3	1 096,6
Kaubad	-2 125,4	-559,8	-107,1	-105,0	-23,0	20,7	-214,4
kreedid (FOB)	8 538,6	6 536,1	1 800,9	2 107,1	2 267,0	2 643,9	8 818,8
deebet (FOB)	-10 664,0	-7 096,0	-1 907,9	-2 212,1	-2 290,0	-2 623,2	-9 033,3
Teenused	1 224,6	1 345,5	236,0	341,4	444,1	289,6	1 311,0
kreedid	3 512,4	3 158,6	699,3	862,2	958,7	883,1	3 403,3
deebet	-2 287,9	-1 813,2	-463,3	-520,8	-514,6	-593,5	-2 092,3
Tulu	-860,7	-380,6	-119,8	-199,3	-201,6	-256,6	-777,3
kreedid	1 169,0	673,9	179,0	178,4	201,2	170,2	728,8
deebet	-2 029,7	-1 054,5	-298,8	-377,6	-402,8	-426,8	-1 506,1
Jooksevülekanded	193,7	222,7	34,1	48,6	21,0	94,0	197,7
kreedid	525,4	514,9	129,6	108,9	104,5	185,9	528,8
deebet	-331,8	-292,2	-95,5	-60,3	-83,5	-91,9	-331,2
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	1 931,9	-526,0	-258,2	110,0	-750,0	-398,8	-1 296,9
Kapitalikonto	167,3	384,1	136,6	84,9	77,7	175,8	475,0
Finantskonto	1 764,6	-910,1	-394,8	25,2	-827,7	-574,6	-1 771,9
Otseinvesteeringud	419,8	99,8	140,1	313,9	142,6	309,1	905,7
Välismaal	-759,8	-1 109,3	-118,4	-39,0	-101,6	-31,8	-290,8
Eestis	1 179,7	1 209,0	258,5	353,0	244,1	340,9	1 196,5
Portfelliinvesteeringud	508,1	-1 442,0	26,8	-290,4	-220,2	50,7	-433,1
Nõuded	680,5	-482,2	27,5	-175,8	-222,4	86,5	-284,2
Omandiväärtpaberid	261,8	-47,8	-70,4	-169,1	-6,8	-57,9	-304,2
Võlaväärtpaberid	418,8	-434,4	97,9	-6,6	-215,6	144,4	20,0
Kohustused	-172,4	-959,8	-0,6	-114,6	2,2	-35,8	-148,9
Omandiväärtpaberid	-212,7	-92,3	8,6	-2,3	-1,7	6,0	10,5
Võlaväärtpaberid	40,3	-867,6	-9,2	-112,3	3,9	-41,8	-169,4
Tuletisinstrumentid	52,9	12,5	2,8	12,5	16,9	-0,5	31,7
Nõuded	43,1	17,8	-3,2	8,7	2,4	-9,8	-1,8
Kohustused	9,8	-5,3	6,0	3,7	14,5	9,3	33,5
Muud investeeringud	783,7	419,6	-564,5	-10,9	-766,9	-933,9	-2 276,3
Nõuded	-357,3	960,4	-40,9	136,5	-599,8	-706,6	-1 210,8
Pikaajalised	-17,7	-39,6	-149,5	-1,3	-0,1	-165,7	-316,6
Lühiajalised	-339,7	1 000,1	108,6	137,8	-599,6	-540,9	-894,2
Kohustused	1 141,0	-540,8	-523,6	-147,4	-167,2	-227,3	-1 065,4
Pikaajalised	-615,4	390,0	-155,4	-431,4	-80,6	-624,1	-1 291,4
Lühiajalised	1 756,5	-930,9	-368,2	284,0	-86,6	396,8	226,0
Vead ja täpsustused	138,9	-99,7	106,0	14,2	-66,2	-105,3	-51,3
Üldbilanss	503,0	2,1	-109,0	210,0	-575,8	-356,5	-831,3
Reservvara	-503,0	-2,1	109,0	-210,0	575,8	356,5	831,3

Tööjõu- ja kapitalitulu netoväljavool kasvas aastaga kaks korda ning oli 777 miljonit eurot. Tööjõutulu ülejääk jäi eelmise aasta tasemele ning oli 135 miljonit eurot. Suurema osa tulukontost moodustas aga välisinvesteeringutega seotud kapitalitulu, mille puhul mitteresidentide Eestisse paigutatud investeerin-gutelt teenitud tulu ületas residentide välismaal teenitud tulu 912 miljoni euro võrra. Seda oli ligi kaks korda enam kui 2009. aastal ning see oli seotud peamiselt reinvesteeringutega. Reinvesteeringutega tulu arvestuslik neto-väljavool suurenes 3,5 korda ning hõlmas investeerimistulu netoväljavoolust ligi 80%.

2010. aastal kasutati edukalt Euroopa Liidu toetusi. Põhiline osa toetustest tuli Eestisse kapitaliülekannetena. **Jooksev- ja kapitaliülekannete** ülejääk kokku moodustas 673 miljonit eurot ehk 11% enam kui 2009. aastal. 70% jooksevkonto krediidit- ja 82% deebetkäibest oli seotud Euroopa Liidu riikidega. Rahaliidu puhul olid vasta-vad näitajad 35% ja 38%.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes

Kapitali netoväljavool intensiivistus ning oli seotud peamiselt euro tulekuga

2010. aastal toimus **finantskontol** märkimisväärne kapitali netoväljavool, põhiliselt muude investeeringutena, mis oli 1,8 miljardit eurot. Osa kapitali netoväljavoolust moodustasid ka portfelliinvesteeringud. Samas oli otseinvesteeringute netosissevool suurim peale 2005. aastat.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 906 miljoni euro võrra. Eestisse tehtud otseinvesteeringud kasvasid samas mahus nagu 2009. aastalgi – 1,2 miljardi euro võrra. Mahu kasv aga tuli 80% ulatuses reinvesteeringutena arvult. Residentide välismaale paigutatud otseinvesteeringud suurenesid vaid tagasihoidliku 291 miljoni euro võrra ning ka nendest moodustas reinvesteeringutena 80%. Ülejäänud olid investeeringud aktsiakapitali ning väiksemas mahus laenukapitali liikumine piiriüleste ettevõtete gruppide sees.

Portfelliinvesteeringute väljavool ületas sissevoolu 433 miljoni euro võrra. Nõuded kasvasid 284 miljoni euro võrra ning selle taga oli valdavalt muude finantsvahendajate (pensionifondid) investeeringud välismaistesse omandiväärtpaberisse. Portfelliinvesteeringute kohustused (peamiselt võlaväärtpaberid) vähenesid 149 miljoni euro võrra. Kohustusi vähendas nii valitsemissektor, krediidiasutused kui ka muud sektorid. **Tuletisinstrumentide** netosissevool oli 32 miljonit eurot.

Kapitali väljavool **muude investeeringutena** (kaubanduskrediit, laenud, hoiused ja sularaha) oli 2,3 miljardi euro võrra suurem kui sissevool. Muude investeeringute nõuded kasvasid 1,2 miljardi ning kohustused vähenesid 1,1 miljardi euro võrra. Nõuded kasvasid peamiselt krediidiasutuste sularaha ja hoiuste osas³, mis oli seotud pankade kohustusliku reservinõude alanemise tagajärjel vabanenud vahendite paigutamise tagajärjel. Suurenesid ka kaubakrediidinõuded ning muude sektorite laenude andmine. Kohustused vähenesid valdavalt krediidiasutuste sularaha ja hoiuste kohustuste kahanemise ehk saadud laenude tagasimaksmise tagajärjel.

Eesti **koguvälisvõlg** ehk kõikide majandussektorite välisvõlg kokku vähenes aastaga 5% ja oli 2010. aasta lõpus 16,6 miljardit eurot. Enim avaldas võlataseme langusele mõju krediidiasutuste võlakohustuste kahanemine.

Kulla- ja välisvaluutareservid vähenesid aasta jooksul (põhiliselt II poolaastal) 831 miljoni euro võrra, mis oli tingitud pankade kohustusliku reservinõude alanemisest ning jooksevkonto ülejäägist.

³ Nimetatud kirje all kajastuvad ka krediidiasutustevahelised laenud.

Eesti maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja välisvõla üksikasjalikum statistika on olemas Eesti Panga kodulehel „Statistika“ rubriigis. Maksebilansi pikem analüüs koos tabelite ja joonistega ilmub kodulehe rubriigis „Publikatsioonid“ eesti keeles 25. märtsil ning inglise keeles 28. märtsil 2011.

*****

**2011. aasta I kvartali maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.ee>)
9. juunil 2011 kell 12.**

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond